

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

DĖL MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 72¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO (toliau – Projektas Nr. 1), **MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 64¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-1257 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO** (toliau – Projektas Nr. 2) **PROJEKTŲ** (toliau kartu – Projektai)
(TAP-22-1730(2), TAP-22-1731(2), TAP-22-1732(2)) (TAIS NR. 22-13222(3), 22-13223(3), 22-13458(2))
2022-10-07 Nr. NV-2873
Vilnius

Projektų rengėjas – Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM).

Projektų tikslai:

- sudaryti teisinės prielaidas nuo 2023 m. sausio 1 d. darbo užmokesčiui didinti valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose dirbantiems mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams,
- palaipsniui pasiekti, kad iki 2024 m. pabaigos mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų vidutinis darbo užmokestis sudarytų 150 proc. vidutinio šalies darbo užmokesčio.

Dabartinė situacija: Valstybinių mokslinių tyrimų institutų administracijos (instituto direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo, mokslinio sekretoriaus), mokslo darbuotojų, tyrėjų, mokslininkų stažuotojų darbo apmokėjimo sąlygas ir socialines garantijas reglamentuoja Mokslo ir studijų įstatymo (toliau – Įstatymas) 72¹ straipsnis. Jame visoms pareigybių grupėms (jų yra 6) nustatytos pareiginės algos koeficientų dydžių apatinės ir viršutinės ribos.

Nuo 2018 m., vykdant švietimo ir mokslo sistemos struktūrinę reformą, siekiama dėstytojams, mokslo darbuotojams ir kitiems tyrėjams sudaryti palankias darbo sąlygas, užtikrinti stabilų jų darbo užmokesčio augimą. Tai vykdoma palaipsniui, atlyginimus didinant etapais: 2018 m. dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimai vidutiniškai padidinti 20 proc. (tam skirta 23 mln. Eur), 2019 m. – dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimai vidutiniškai padidinti 16 proc. (tam skirta 23,1 mln. Eur), 2020 m. – dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimai vidutiniškai padidinti 10 proc. (tam skirta 13,8 mln. Eur). 2021 m. asistentų ir jaunesniųjų mokslo darbuotojų atlyginimams didinti skirta 5,2 mln. Eur. 2022 m. akademinių ir neakademinių darbuotojų atlyginimams padidinti vidutiniškai 12,49 proc. skirta 28,8 mln. Eur.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m. II ketv. aukštojo universitetinio mokslo srityje vidutinis *bruto* darbo užmokestis buvo 2 272,8 Eur, mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos srityje – 2140,2 Eur.

Akademinių darbuotojų darbo užmokesčio augimas nėra pakankamas. Dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų atlyginimai vis dar išlieka nekonkurencingi tiek šalies, tiek tarptautinėje darbo rinkoje ir neatitinka akademinės bendruomenės lūkesčių. Todėl dėstytojo bei mokslininko karjera Lietuvoje nėra patraukli, dažnai gabus jaunimas jos Lietuvoje nesirenka. Maži atlyginimai taip pat yra viena iš priežasčių, stabdančių Lietuvos mokslo ir studijų sistemos kokybinę pažangą.

Projektų esmė. Projektu Nr. 1 siūloma nuo 2023 m. sausio 1 d. padidinti 10 proc. Įstatyme nustatytų pareiginės algos koeficientų apatines ir viršutines ribas visoms pareigybių grupėms.

Pritarus siūlomiems pakeitimams valstybiniuose mokslinių tyrimų institutuose vyriausiojo mokslo darbuotojo pareiginė alga *bruto*, įskaitant pareiginės algos bazinio dydžio didėjimą (numatoma didinti nuo 181 Eur iki 186 Eur nuo 2023 m. sausio 1 d.), galėtų kilti 241–434 Eur, vyresniojo mokslo darbuotojo – 210–338 Eur, mokslo darbuotojo, tyrėjo, mokslininko stažuotojo – 210–257 Eur, jaunesniojo mokslo darbuotojo – 201–238 Eur.

Siekiant, kad nesusidarytų situacija, kad įsigaliosiantys padidinti koeficientai, atsižvelgiant į Mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 48, 52, 53, 56, 58, 60, 65, 66, 67, 69, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77, 85 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1257 24 straipsnio įsigaliojimą nuo 2023 m. liepos 1 d., vėl nesumažėtų, Projektu Nr. 2 siūloma nuo 2023 m. liepos 1 d. nustatyti visoms pareigybių grupėms pareiginės algos koeficientų apatinės ir viršutinės ribas tokias pačias, kokios yra numatytos Projekte Nr. 1.

Projekto Nr. 1 įsigaliojimas numatomas 2023 m. sausio 1 d.

Projektams įgyvendinti 2023 m. reikės apie 3,1 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų.

Nauda. Padidės šiuo metu Lietuvoje dirbančių mokslininkų motyvacija, taip pat prisidės skatinant jaunas žmones rinktis mokslininko karjerą. Prisidės didinant šalies mokslinį produktyvumą ir konkurencingumą, siekiant aukštesnės mokslo ir studijų sistemos kokybės.

Atitiktis Vyriausybės programai. Susiję su Vyriausybės programos 40.3 papunktyje įtvirtintu siekiu, kad mokslas ir studijos būtų pasaulinio lygmens.

Derinimas. Projektas Nr. 1 buvo derintas su Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Teisingumo ministerija ir Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimu. Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pastabų neturėjo. Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas per nustatytą terminą pastabų nepateikė. Atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pastabas, parengtas Projektas Nr. 2.

Projektai buvo patikslinti atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. spalio 6 d. išvadoje Nr. NV-2858 pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Dalykinio vertinimo išvada.

Siūlome Projektus svarstyti Vyriausybės posėdyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Kristina Miliauskaitė